

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

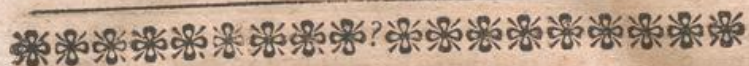
**Tuba Tragica, Seu Historiæ Horroris Plenæ Dominicis Per
Annum Concionatorio ritu aptatæ, Quibus ad oculum
ostenditur, quàm acribus pœnis flagitia proscindat
scelerum Ultor Deus**

Selhamer, Christoph

Norinbergæ, Anno Gratiaë M.DC.XCIX.

Concio VI. Dom. II. post Epiph. Sanitatis computatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52721](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52721)

CONCIO VI.
DOM. II. POST EPIPHANIAM.

Cum inebriati fuerint. ^{Joanni} Luc. 2.

Sanitatis Compotatio.

Nuptiæ tam præclaræ nunquam sunt celebratæ, dum valli stat machina mundi, quàm hodie in Cana Galilææ Opt. AA. Eas enim præfens Deus ac Deipara, nec non plures simul Apostoli coronabant; quæ gratia nulli unquam obcigit, quàm sponsis hodiernis. Juxta Lyranum has quoque nuptias suâ præsentia condecorârunt quinque Apostoli, Petrus, Andreas, Joannes, Philippus & Bartholomæus. At quis sponsus fuit? quæ sponsa? libros si consulas, merum chaos hoc in puncto repræsentant. Sponsus utcunque rescitur, de sponsa nec vestigium deprehendas. Sponsus dicitur passim fuisse Simon Apostolus à Cana dictus Cananæus, qui nuptiali prodigio totus animò mutatus, dimissâ iterum conjuge, se Christi discipulum professus est; sic ergò sex erant Apostoli, quorum caput erat Simon tanquam sponsus. Alii, Beda nempe, Rupert. Dion. Carthusianus, Ribera, Tirus, Barradius, Cajetanus Simoni sponso subrogant Joannem, & sponsam ejus fuisse dicunt Mar. Magdal. Trahunt hi luas in partes etiam Patres duos Hier. & Aug. sed verè trahunt invitos, & reluctantes. Contrarium mox patebit. Augustinus hæc (1) habet: *Domini minus de sancti vasa nuptiarum tempestate vocavit Joannem. Hier. verò sic (2) loquitur: Petrus Apostolus est, & Joannes Apostolus est: maritus & virgo; sed Petrus Apostolus tantum, Joannes & Evangelista, & Propheta.* Hem totum duplex argumentum ex SS. PP. petitum, at verè mucidum, emarcidum! quis hoc ipso ex Augustino evincet sponsum fuisse Joannem? Vocarit Dominus

A.
Præsentia
nuptiarum
splendor &
nobilitas
summa.

B.
Joannes
non fuit
sponsus.

(1) S. Aug.
in præf. ad
Joan.
(2) S. Hier.
cont. Jo.
viii. l. 1.

ex nuptiarum tempestate Joannem, quid tum? An ideo sponsum dixerit? negatur illatum, quia non *ut sponsus, sed ut hospes* vocatus dicitur. Hieronymus ritè legatur, sensu nempe vero, legitimo, genuino; iterum nec umbram obtrusi sensus erues, ex Hieronymo. Voces binæ *maritus & virgo*, non debent collectim uno de subjecto assumari, sed binis de capitibus se inter diversis ac divisim. Vox *maritus* Petrum tangit, vox *virgo* concernit Joannem. *Vox* proin utriusque Patrum infertur, quoties pro Joanne sponso allegantur. Salmeron (3) quinque palmaria promit argumenta, ut probet, sponsum non fuisse Joannem. Cum has etiam duorum Patrum sententias perperam pro altera citatas examinaret, his formalibus controversiam concludit: *nullibi gentium dicunt hoc bini Patres Hieronymus & Augustinus*. Quis ergo sponsi personam hic loci sustinuit? Jam dixi: Simon Apostolus à Cana dictus Cananæus. Hanc in sententiam conspirant S. Hier. S. Ignat. Antioch. S. Aug. S. Epiphanius. Anastasius Synaita, Nicephorus. Baronius. Benedictus Justinianus. Salmeron. Toletus. Cornelius. Raynaudus, Lopez, &c. at ubi locorum sponsa? hic rhodus, hic saltus. Fuerunt quidem, qui dicerent, sponsam fuisse Magdalenam; sed quam crimin hæc sententia mereatur, sine fuce dicet (4) Raynaudus: *quidam ineptissimè dixerunt, sponsam fuisse M. Magd.* Lopez (5) hanc sententiam omninò dicit *temerariam*; quæ enim paritas inter pauperuli piscatoris filium, qualis erat Simon, (imò etiam Joannes) & inter nobilem ac prædivitem Magdalenam, quæ genere nobilis atque opibus prædives etiam arcem tenuit splendidam *Magdalam* dictam, & alia plura fortunæ micantis bona. *Si qua volēs aptè nubere (6) nube pari*. Non potuit itaque sponsæ Nomen aptari Magdalenæ. Ergò alia signetur sponsa. Raynaudus, qui minima quævis ad trutinam vocat, & ipsos aëris atomos calculare videtur, pati quidem non vult, ut pro sponsa hic loci proclametur Magdalena, interim tamen nullam substituit aliunde. Lopez l.c. ait, frustra nomen sponsæ hujus inquiri, quod nullibi extare legatur. Verba ejus sic sonant: *hic alta vox, quanam fuerit sponsa, neque ex historica fide, neque ex veterum monumentis, neque ex SS. placitis constare potest*. Quidquid sit, haec in noctem irrepsit. Carthusianus, quem vulgò dicimus

(3) Salmeron de mirac. C. Sed Simon.

(4) Rayn. t. 8. (5) Lopez in Dom. præsent. D.

Nec sponsa fuit Magdalena. (6) Ovid. ep. 9.

dicimus Ludolphum de Saxonia; hic solus sententiam propu-
gnat sibi uni propriam, atque sponsam fuisse *Anachitam*, sui
Conjugis exemplo Virgini matri adhæsisse, nec ab ea & obsequio
ejus latum unguem declinasse. Sed mittamus ista suis necdum
gordii totaliter evoluta. Si sponsus Simon extitit, jure has
nuptias Deus cum Deipara illustravit, proximo sanguine Simo-
ni huic conjuncti. Simon filius erat Cleophæ, Cleophas frater
erat Josephi, Joseph autem desponsatus erat Virgini. Scherer
(7) credit, multos etiam distitis è locis has nuptias frequentasse,
famam magni Prophetæ has pariter nuptias ornaturi provocatos;
ob tam numerosi populi affluxum etiam tot inter hospites non
expectatos, vinum defecisse; hic ergò defectus non con-
jici debet in assiduas comotationes hospitem, in ambulones
haultus & philothesios crateras, quibus omnium sanitatem ad-
fundum exhauriri videas. Ah nullum hic locum habuit exces-
sus, ubi præstò fuit cum Deipara Deus! deficiente vino soli ne-
cessitati Christus consuluit, ut tot eminus adducti hospites, fra-
ctas vires prodigosè ac optimæ notæ vinò reficerent, easque
reassumendo itineri aptarent. Liceat hic mihi per brevem sal-
tum nostras obiter nuptias cribrare & ad propria reverti. Fuis-
sent hæ nuptiæ solenni ritu nostros intra Germaniæ fines ce-
lebratæ, quantis quæso æstibus ac votis miraculosi hujus vini
suavissimam virtutem prensassent! vinum cum esset prodigio-
sum, massicò fuit validius, & dulcius falernò. Prò! quoties
novorum Conjugum saluti litatum fuisset à Germanis, donec
se homines amplius esse nescirent, an canes. Multi stolidè cre-
didissent, se Christi, se Deiparæ palmarem gratiam venaturos,
si horum in gratiam, horum in salutem uno tractu scyphum
hausissent herculanum. Singulorum saluti pocula sua libassent,
quotquot nostris è popularibus his mensis affedissent. Hic nu-
merò innumerò repetitum *vivat* aures pulsasset & auram, do-
nec vinò son noque sepultus humi jaceret totus truncus. Stetif-
sent pedes nostri sublati jam mensis, adhuc integri, utrumque
fregisset Joannæ Benedictio. Rectè cæci & hebetes dicimur
Germani, qui alteri nescimus honores ullos deferre, nisi vinò
probè calefant, nisi mensæ nostræ sub ferculorum scyphorumq;
grandi pondere gemiscant. Hac ingluvie, hac bibendi bestia-

E.
Sed Ana-
chita.

(7) Scherer
postil. in
Evang.
hod.

F.
Vini defe-
ctus non
debet con-
jici in com-
otationes

G.
Crisis in
bibaces
Germanos.

litate optimè de aliis mereri volumus; hac potandi vesania officii nostri partes ad usque fundum explemus. O verè stultos andabatas! bibitur sanitas, vomitur sanitas; salus potatur & maceratur; qui enim spiritum è cœlo cœlestem, à Reo Divinum in tam fœculenta corporis cloaca detineat? hinc furtim gessit abire, tantò ardentius, quantò altius vino exta inatant. Tot inter exorbitantias non potest vita subsistere. *Non est in pota pota salute salus.* Inquirant singuli seipsos, quid lucri ex tot vitris & in orbem currentibus scyphis hanc in horam retulerint, omnes, ni fallor, unà fatebuntur: *bibendo sanitatem, sanitatem perdidit.* Non datur gens ulla sub sole, quæ hac græcandi perulcitate primas rapiat Germanis. à Græcis quidem græcatio profluxit, at pace vestra dixerim! Germani Græcos hodie multis post se passibus relinquunt. Nōrunt Græci gulæ suæ modum statuere; nōrunt certis aggeribus ingluviem obvallare. Athenis scimus regia Græcorum urbe mos iste increbuit, ut vacuum hominis calvariam per mensam tanquam ambulatorium craterem circumducerent, cuius medio hæc inserta erat epigraphæ: *hanc intuens pota.* Quis hæc unquam de Germanis? Optandum quidem foret, ut hi Græcorum aurei ritus ad hæc plumbea, quæ vivimus secula transportarentur! Esset fortè, quod gulam reprimeret; Quod genium retunderet usque ad eò in pocula diffusum. Premit hæc bestialitas solos propemodum germanos, & in eos tantoperè grassatur, ut vix locum videas his sordibus immunem. *Intra muros peccatur & extra.* Bibunt summi, potant infimi, *crateras magnos statuunt & vina coronant* medioximi, & quod caput est malitiæ, etiam religioni ducunt, non properè calices herculanos exhaustissè. Anathematizantur sobrii, qui pocula primoribus labris delibant, in id totis viribus intenti, ne loco suo & statione sancta ratio dimoveatur. Optimi AA. nemo crisin dicat amarulentam, quâ gulam & potandi libidinem insector; Id sceleris si ne quidem ex pulpito datum sit Ecclesiastis proscindere, dicite, quis alius movebit camerinam? ficcine omnes ad tantæ molis probra conticescant? horreo fulmina in molliculos & pulvinarios præcones nuper alterâ Dominicâ Adventus detorta, & punctim cæsimque scelus impeto, totis ubique viribus eradicandum. Nimis fusè bacchatur scelus
hoe

hoc; quis sustinet! nimis impiè, nimis sacrilegè etiam in sacra
 grassatur scelus hoc! quis ferat? Coli utique debet ter clemens
 Deus ac Cœlites ejus; sed num crapula latriam expediat aut
 dulciam? Superi saniora! Sancti Deo placuerunt per abstinen-
 tiam, & nos Deum Judicem per intemperantiam mitigemus?
 Pro quæ stultitia! extendatur etiam ad meridiem usque sobrie-
 tas nostra, hæc tamen ante vespertas adhuc tota tumuletur, &
 in vicem ejus amens temulentia reponatur, quid lucri hauriet
 pietas toto manè collecta, nunc ita petulanter everfa? prostat
 Sancti festivitas? ea splendidè toto manè celebratur. Agitur
 Templi consecratio? in tympano & choro matutino tempore
 propitium Numen adoratur. Turca cæditur? vel Turcâ de-
 terior hostis mactatur? sacrificio solenni & Ambrosianò Hymnò
 festivo manè pro gratiis gratiæ superis referuntur; at quousque
 hæc pietas durat & gratitudo? dum clarum manè fenestras ir-
 radiat. *Cùm facit exiguas jam sol altissimus umbras*, more
 passim recepto popinæ frequentantur, mensæ mensis accumu-
 lantur, summi, infimi græcantur, inebriantur, & probè tecti
 tinctique grandibus adhuc scyphis pro salute Cæsaris prælian-
 tur. Sic residuus Turca Dannubiò mergitur, sic hostis ultra cau-
 casum profligatur. O tempora! ô mores! his ritibus hostes
 potius nostram in perniciem exasperantur. Crescunt post præ-
 lia vires nostris hisce flagitiis adauctæ. Interim ad tanta scele-
 rum portenta majorum exemplis provocamur Ambrosio (8) te-
 ste: *Bibamus inquitur pro salute Imperatorum, & qui non bi-*
berit, reus sit invocationis; videtur enim non amare Imperato-
rem, qui pro salute illius non strenuè biberit. O hominum stul-
 titiam, exclamat porro citatus, *hæc vota ad Deum pervenire*
judicant. Eò nempemalitiæ stygia potandi libido ascendit, ut
 Deum ac Cæsarem lædere credatur, qui suæ parcit rationi, ne
 pessum eat; qui suæ invigilat sanitati, ne per immodicos haustus
 trucidetur. Ut cuncta fraternitatis jura conculcasse videatur,
 qui sacris ex legibus, salutem suam temporaneam simul & ævi-
 ternam suis pro viribus tutatur. Hinc in compitis & in triviis
 perpetim cani audias perditorum heluonum execrabilem can-
 tilenam, quâ se mutuò ad decumanos haustus inflamment:

(8) S. Am-
 brosius, L. de
 Vita & je-
 jun.

1.
*Quicumque vult esse frater
 Bibat ter vel quater.*

2.
*Bibat semel cum secundo,
 Donec nihil sit in fundo.*

3.
*Bibat hera, bibat herus;
 Ad bibendum nemo serus.*

4.
*Bibat ille, bibat illa,
 Bibat seruus cum ancilla.*

5.
*Bibat Abbas cum Priore,
 Bibat Coquus cum Sartore.*

6.
*Et pro Rege, & pro Papa,
 Bibamus vinum sine vappa.*

7.
*Et pro Papa & pro Rege,
 Bibamus sine ulla lege.*

8.
*Hæc est lex potatica,
 Amicorum spes unica. &c.*

At querat nonnemo, quid est propriè *salutis compotatio*, & *haustus sanitatis* hætenus cribrati quid impotant? bona cum venia vestra, rem totam paucis concludo & definitio: *compotatio sanitatis aliud non est, quàm execrabile propositum, quò quis proximum ac vicinum suum ad immodicos haustus provocare, provocatum sub amoris & amicitie pallio, sub honoris, obligationis & gratitudinis prætexta in bestiam transformare, transformatum seu bestificatum proprii nominis famâ exuere, in omni generis*

H.
 Definitio
 compota-
 tionis, quâ
 salus bibi-
 tur aliena.

Generis flagitia devolvere, vitā privare temporaneā, cælo excludere, & in orcum præcipitare, totis viribus contendit. Hem brevissimam dictæ computationis synopsis! qui potest capere capiat. Nil reorbeo; quod scriptum, scriptum est. Hæc nimis quàm vera esse, experientia probat ferè quotidiana. Vitris prægnantibus boni hospites salutantur, grandioribus culullis liquidissimè honorantur, sex hydriis capientibus singulis metretas binas vternas penitus teguntur, Joannæ Calice ac melleo Bernardi nomine consummati, tanquam fœculenti sues non homines domum remittuntur. Dixi execrabilem potum, quia sic impiè Deus læditur, sic proximus gravissimè violatur, sic ratio humana crudelibus plagis proscinditur; sic scelera sceleribus addensantur, sic terrea mors properatur, sic mors sempiterna maturatur. Et hoc ego pro evidentis amicitie signo recipiam, si vir honestas in omne probrum, si homo pius in omne flagitium, si homo sobrius in ferinam bestialitatem, si homo prudens in palpabilem stultitiam, si homo sanus in lepram & apoplexiam, in hydropem & luem hecticam, in chiragram & in podagram, imò in teterrimam mortem per latrones bibones præcipitetur? Procul à me tam belluina familiaritas! amicus Plato est, sed magis amica veritas est. Amicus Princeps, Comes, Præsul, Consul sed magis amica sanitas est. Choræbò sim stultior, qui tantò me patiar toxicò inescari. Pepo sim & cucurbita, qui vitam præsentem vinò expungam, mihiq̃ue post fata æternantes pœnas accersam. Possẽm hæc quidem pluribus exemplis firmare; at cùm hodie de hoc uno salutis potandæ acherontico ritu agere statuerim, unum illud de duobus pessimæ notæ combibonibus exemplum profero, quod Ecclesiasticæ historiæ suæ (9) Prateolus inseruit. Patebit inde, quò tandem gulosum & bibosum lurconem belluina potandæ salutis protervia impellat. Prout refert citatus, accidit quod sequitur 24. Julii An. 1580. Necherhusii in pago Heidelbergæ ad sito inferioris Palatinatus; hîc loci duo strenui combibones, cauponam ingressi, vinum ocius petebant, quò gulam diluerent. Oblatum est primò recens subacidum, delicato gustui non satis acceptum; erat nempe ex despiciore vini genere, quod illis in locis passim nuncupabant *Hornanum*. Haulsto semel atque iterum ingrato potu, vinum

I.
Pœnâ ple-
ctitur tem-
poraneâ &
sempiternâ
(9) Gabr.
Prateol.
t. 2. hist.
Eccles. f. 704
in an. 1580
Hist.

aliud sapidius, generosius, quocunque tandem pretio vendetur, afferri postulant. Auditi sunt, & vino, quale optabant, allato, dapibus etiam mensæ illatis, quæ bibendi pruritus acuerent, tempus sat longum græcando extraxerant; ubi more his Siphonibus recepto, alter alteri propinantes, jam hujus in gratiam, jam illius in salutem vitris atque poculis concertabant. Ita vices alternando, pænè ad fundum ventum est, ut nullus ultra bibendi titulus occurreret. Alium ergò ex alio cum quærerent, cui propinarent, alter tandem ex Siphonibus has in blasphemias voces avernalem linguam resolvit: quid anxie disquirimus, cui post tot exhaustas salutes propinemus? Deo propina, quid responsi daturus sit, dabit eventus. Placuit eombiboni receas consilium, at duplici è vino, quod in mensa prostat, quod nam Deo fundemus? tuum est seligere, subivit alter. Ut vis, inquit, frater bibo; Deo ego Hornanum affundam, qui fecit Hornanum; hoc si minus sapiat palato, cur pro sua in vineas omnes supremam potestate ac dominio non probatius fecit vinum, & jucundius palato? Dixit hæc blasphemus lurco, & scypho mox in manum sumpto, usque ad summum repleto, sublata in altum dextrâ, in has denuò blasphemias voces, altum cachinnante socio, erupit: audi me Deus, si lubet. Ego tibi plenum hunc scyphum in tui gratiam & cultum propino ea tamen lege, ut tantundem ebibas, quantum à me vides absorberi, nisi tecum agi velis injuriarum. O cælum! ô terrâ! quid ad tantam blasphemiam immanitatem moras neccitis? tetrum scelus excindite! lurconem stygium orco transmittite perennibus focis cremandum; tacent ad horridam pravitatem elementa, & soli Deo gravissimè læso vindictam transcribunt. Sustulit interim avernalem dexteram, sed priusquam ad os blasphemum siccando calici reduceretur, momentò dirigit, ipse verò blasphemus quasi semifatuus aut semiextinctus locò hæsit obstipus, neq; tantum impos loquendi, ore luit horridum diducto, & protractâ enormiter linguâ, sed sui etiam locò movendi facultate orbatus; superstitem tamen vitam oculorum perennis motus, eorumque jam apertio jam iterata conclusio testabatur. Socius tantò prodigiò attonitus, totis artibus contremuit, & è caupona se celerrimè proripuit; ubi sub
 dio

dio rei gestæ buccinator factus, ad horridum hoc spectaculum
 suis oculis usurpandum innumeros excivit, plerisque ad efferum
 bibonem loco dimovendum frustra connisis. Rei gestæ famā
 ad Justitiæ publicæ Rectores delatā, ocius ipsi quoque advolā-
 runt, blasphemum validis funibus vinciri & applicatis pluribus
 equis inde abtrahi præceperunt; sed nihil horum ex sententia
 cessit. Irrito conatu vim admovere, equos applicare lictores;
 hæsit enim ad omniæ vim tractricem undique adhibitam fixus
 & immobilis; visa ergo justissima Dei hoc in blasphemum caput
 animadversione, materiam congeri accommodam, & caupa-
 nam una cum teterrimo illo Divinæ Majestatis violatore con-
 cremari præscriptum est. Noluit quidem stупpa primitus ignem
 concipere, quo simul cum impio lurcone istud etiam diversor-
 rium conflagraret; at vilus est Deus vim ignis activam eum in
 finem suspendere, ut plures etiam eminus ad prodigium excitati,
 blasphemiæ portentum vivis oculis spectarent, unā simul gulam
 & potandi libidinem ejurarent, quæ tot mala bibonibus parcuri-
 rent. Expleta curiositate fecit tandem munus suum, & urendi
 virtutem exseruit flamma, non ipso tantum pessimo lurcone,
 sed etiam popinā in cineres redactis; sic à luculento terrarum
 igne in tartareum stygius propinator descendit, ubi vel hodie
 lethæas bibit undas sulphureamque picem. Quid socio sit
 actum, nec verbō meminit Prateolus. Sapuit fortassis tristi
 sodis exemplō tremefactus. Id si factum non est, penitus
 obbruit. Hem avidi lurcones! huc oculos huc animos vestros
 liquidi fratres advertite. Videte & palpate, quem exitum
 bibacitas & compotandi libido sortiatur; tandem ipsum etiam
 Deum provocant, ut hanc bestialitatem evellat, destruat, dissi-
 petac disperdat. *Felix, quem reddat tam mesta tra-
 gædia cautum! Amen.*

